

ਉਚੇ ਹੋਈ ਲੋਸ਼ ਮਨ-ਬੁਝੀ ਤੁਧੁਰ ਕਾ ਬੂਨੌਹ ਪੈਸਥੈ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੀ ਤੱਤਾਵ ਯੁਦਕ ਕਈ ਵੀ ਹੈ। ਏਹ ਤੱਤਾਵ ਖਾਡੇ
ਤੁਧੁਰ ਅਪਣਾ ਜੋਵੇ ਜੋ ਹੀਲਾ ਆਫਰ ਛੋਤਰਾ ਹੈ ਜੋ
ਮਾਨ ਕੇ ਰੁਕੇ ਚੁਸਾਰਿ ਮੈਂ ਵੇਖਾਰ, ਵੀਂ ਜੋ ਜਾਂਨੀ। ਜਾਂਨੀ ਤੁਧੁਰ
ਤੁਧੁਰ ਹੁੰਦੇ ਗਲਾਰ ਹੁੰਦੇ ਅਪਰਕਾਂ ਆਲੋਂ ਗੀ 'ਹੈਂਜਾਫਟੀ' ਨਿਘੇ ਨਿਰਧਾਰੀ
ਕਾਹਲੀ ਸਨੀ ਕਿਲਾਰ ੩੫ ਸ਼ਾਮਰ ਹੋਂਦੇ ਪ੍ਰਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੈਂਲਾ ਹੁਲਵਾਹੀ
ਯਾਕੋਂ ਕਿਲਾ ਤੁਧੁਰ ਵੀ ਚੁਕੁਰ ਆਫਰ ਹੈ। ਇਹ ਤੇਲੀ ਭੇਤਕੁਥੇ
ਦਾ ਕੁਲ ਨਿਤਾਂ ਹੈ। ਕਢੇ ਕੁਝ ਕਰਨਾਵ ਕਾਂਗ ਸਾਡੀਆਂ ਅਗੁਲੀ
ਚਿਨ੍ਨਾ ਨਿਤਾਂ ਹੈ। ਚਿਨ੍ਨਾ ਤਲੀ ਦਾ ਪਰਮਾਨਿਆ ਕੱਟਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।
ਤਾਂ ਵੀ ਵੇਡੀ ਹੋਈ ਜੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਸਤਧਪਾਲ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ

ਚਿਨ੍ਨਾ ਵਾਂ ਭੂਰਾ ਸਾਨੂ ਦੇ ਮਨੈ ਦਾ ਬਡਾ ਗੈ ਅਨੋਖਾ ਵਿਕਾਰ ਹੈ। ਏ ਗੁਣ ਬੀ ਏ
ਤੇ ਦੋਸ਼ ਬੀ। ਕਵਿਅਂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰੋਂ, ਵਿਚਾਰਕਾਂ ਤੇ ਦਾਰੋਨਿਕੇ ਇਸਦੀ ਅਪਨੇ - ਅਪਨੇ ਵਿਡਿ-
ਸ਼ੋਭ ਕਰੀ ਵਾਲਾ ਕੀਨੀ ਦੀ ਹੈ।

ਚਿਨ੍ਨਾ ਥਾਵ ਸੰਸਕ੍ਰਤ ਦੇ 'ਚਿਤਿ ਚਿਨ੍ਤਨੇ' ਥਾਤੁ ਕੋਲਾ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਦਾ ਹੈ। 'ਭੂਰਾ'
ਥਾਵ ਦਾ ਥਾਵਰੀ ਪਥਾਰ ਰੂਪ ਹੈ। ਏ ਡੋਗਰੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ਜ ਥਾਵ ਹੈ। 'ਸੋਚ' ਥਾਵ ਜੇਹੜਾ ਸੰਸਕ੍ਰਤ
ਦੇ ਸੋਚ ਥਾਵ ਕੋਲਾ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਂਦਾ ਹੈ, ਬੀ ਡੋਗਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਿਚ ਚਿਨ੍ਨਾ ਦਾ ਪਥਾਰ-ਵਾਚਕ
ਜੀਵ ਕਹਦਾ ਹੈ। ਜਿਥਾਂ—(੧) ਰਮੇਸ਼ ਭੂਰੀ - ਭੂਰੀ ਸੁਕੂਕੀ ਗੇਥਾ ਹੈ। (੨) ਰਮੇਸ਼ ਸੋਚੀ-
ਸੋਚੀ ਸੁਕੂਕੀ ਨੇਥਾ ਹੈ। (੩) ਰਮੇਸ਼ ਚਿਨ੍ਨਾ ਕਰੀ - ਕਰਿਧੈ ਸੁਕੂਕੀ ਗੇਥਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹੋਂ ਤ੍ਰੀਨੀ
ਥਾਵਾਂ ਚ ਚਿਨ੍ਨਾ ਦਾ ਕੀਨੀ ਥਾਵਦੇ ਰਾਏਂ ਸਮਾਨ ਅਰਥ ਸਪਣਟ ਹੋਈ ਜਨਦਾ ਹੈ। ਡੋਗਰੀ ਚ ਚਿਨ੍ਨਾ
ਦਾ ਕਾਚਕ ਚੜ੍ਹੁੰ ਥਾਵ ਫਿਕਰ ਬੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਂਦਾ ਹੈ।

ਚਿਸਲੈ ਅਸ ਚਿਨ੍ਨਾ ਗੀ ਦੋਥੋਂ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਚ ਰਕਖਨੇ ਆਂ ਤਾਂ ਏਹੁੰ ਸ਼ਹਾਡੇ ਸਾਮਨੇ ਇਕ
ਸੋਲਦ ਰਾਵਲੀ ਤੇ ਫੈਨ ਆਲਾ ਲੇਖਾ ਤੇ ਇਕ ਅਸਾਧ੍ਯ ਬਸਾਰੀ ਬਨਿਧੈ ਆਂਦੀ ਹੈ। ਏ ਉਸਲੈ
ਲਾਵ ਵੈਹਰ (Slow Poison) ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਣ ਕਰੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਸਲੈ ਏਕੁਨੈ ਆਲਾ
ਕੁਤਰੀ - ਕੁਤਰੀ ਖਾਨ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਏ ਉਸਲੈ ਉਸ ਚਿਖਾ ਕੋਲਾ, ਜੇਹੜੀ ਸਰੇ ਦੇ ਸਾਨੂ
ਕੀ ਕਲੀਂਦੀ ਹੈ, ਬੀ ਬੜੀ ਕੀ ਜਨੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਗੈ ਕੁਸੈ ਸੰਸਕ੍ਰਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਕਵਿ ਨੇ
ਮਾਲੇ ਦਾ ਹੈ—

ਚਿਤਾ ਚਿਨ੍ਨਾ ਫ਼ਰਾਮਥੈ ਚਿਨ੍ਨਾ ਏਵ ਗਰੀਧਸੀ।

ਚਿਤਾ ਵਹਤਿ ਮ੃ਤਾਤਮਾਨ ਚਿਨ੍ਨਾ ਤੁ ਸਜੀਵਕਮੁ ॥

ਅਥ ਸਪਣਟ ਏ ਜੇ ਚਿਨ੍ਨਾ ਚਿਖਾ ਕੋਲਾ ਬੀ ਬੜੀ ਏ ਕੀ ਜੇ ਚਿਖ ਤੇ ਸਰੇ ਦੇ ਗੀ
ਜਾਂਨਾਵੀ ਦੇ ਵਰ ਚਿਨ੍ਨਾ ਜੀਂਦੇ ਸਾਨੂ ਗੀ ਦਾਨੇ ਗੀ, ਲਗੇ ਦੇ ਕੁਨੈ ਆਲਾ ਲੇਖਾ ਕੁਤਰੀ-ਕੁਤਰੀ ਖਣਦੀ
ਜੀਵਨੀ ਦੇ।

ਚਿਨ੍ਤਨੇ ਧਾਰੂ ਕੋਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣੇ ਕਹਿੰਦੀ ਚਿਨ੍ਤਾ ਦਾ ਸਰਬਨਥ ਬੁਝਿ ਤੇ
ਮਨ ਦੌਨੇ ਕਨ੍ਨੇ ਹੋਂਦੇ ਹੋਏ ਬੀ ਬੁਝਿ ਕਨ੍ਨੇ ਕਿਸ ਮਤਾ ਗੈ ਹੋਂਦਾ ਐ।

ਅਸ ਮਹੇਸਾਂ ਸੋਚਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਬੁਝਿ ਕੋਲਾ ਗੈ ਮਤਾ ਲੈਨੇ ਆਂ। ਇਸੈ ਵਾਤਾਂ
ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿਦ਼ ਕਵਿ ਜਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੋਰੇ ਅਪਨੀ ਅਮਰ ਰਚਨਾ 'ਕਾਮਾਧਨੀ' ਦੇ ਚਿਨ੍ਤਾ ਸਾਂਗ
ਚ ਇਸ ਵਾਰੇ ਚ ਗਸ਼ਮੀਰਤਾ ਕਨ੍ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਦਾ ਐ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰੂਪ ਦਾ ਕਾਵਾਤਮਕ ਤੇ
ਦਾਖਾਂਨਿਕ ਚਿਤ੍ਰਣ ਕੀਤੇ ਦਾ ਐ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੇ ਚਿਨ੍ਤਾ ਸਾਂਗ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇ਷ਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਤਾਂ ਸਪਣਾ
ਹੋਈ ਜਨਦਾ ਐ ਜੇ ਤੁਨੇ ਚਿਨ੍ਤਾ ਦੇ ਦੋ ਰੂਪ ਮਨੇ ਦੇਨ। ਇਕ ਚ ਓਂ ਇਸਦੀ ਬੱਡੇ ਮਧਿਕਾਰ
ਤੇ ਬਿਸਲੇ ਸਪਣ ਤੇ ਜਵਾਲਾ-ਮੁਖੀ ਦੇ ਡਰੈਨੇ ਵਿਸਫੋਟ ਕਨ੍ਨੇ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦੇ ਨ। ਆਂ ਇਸਦੇ ਇਸ
ਰੂਪੀ ਦੀ ਵਾਖਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਈਆਂ ਆਖਦੇ ਨ ਜੇ ਏ ਅਭਾਵ ਦੀ ਚੰਚਲ ਕੁਝੀ, ਮਾਨੁ ਦੇ ਮਥੇ ਦੀ ਦੁ਷ਟ
ਲਕੀਰ, ਮਾਨੁ ਕੋਲਾ ਕਿਸ ਕਾਰਨੇ ਆਸਟੈਂਡੀ-ਧੁਪ ਕਰਨੇ ਆਲੀ ਤੇ ਸੁਛਿਝੂਪੀ ਸਸੁਦ
ਚ ਚੰਚਲ ਮਾਧਾ ਆਂਗਰ ਚੰਚਲ ਰੇਖ ਐ। ਆਂ ਅੱਗੋਂ ਚਲਿਏ ਇਸ ਸੌਰ ਮਣਡਲ ਚ ਚੰਚਲ
ਹਲਚਲ ਮਚਾਨੇ ਆਲੀ ਬੀ ਇਸੈ ਗੀ ਮਨੇ ਨ। ਅਪਨੀ ਰਚਨਾ ਚ ਓਂ ਇਸੀ ਸਮਾਂ ਵਿਵਾਹਿਤ
ਕਹਿੰਦੀ ਆਖਦੇ ਨ—ਏ ਚਿਨ੍ਤਾ, ਤੁਏ ਆਦਿ ਏਂ ਤੇ ਤੁਏ ਵਾਖਿਏਂ ਦੀ ਬੀ ਨੰਡ ਰਖਵਾਨੇ ਆਲੀ
ਆਲੀ ਏਂ, ਤੁਏ ਮਿਟਾ ਤਾਪ ਏਂ, ਫਿਲ ਰੂਪੀ ਗਾਸੇ ਪਰ ਤੁਂ ਪੁੱਛਲ ਤਾਰਾ ਏਂ, ਮਾਨੁ ਏਂ ਵੀ ਇਸ
ਪੁੱਨੇ ਨੇ ਮਹੀਨੀ ਦੀ ਸੂਛਿ ਕਿਵ ਤੁਂ ਪਾਪ ਰੂਪ ਏਂ। ਤੁਂ ਇਸੀ ਕਿਨਾ ਸੋਚੋ ਭੂਰੈਂਚ ਸੁਟਗੀ
ਮਾਨੁ ਤੇ ਨਿਚਿਨ੍ਤਾ ਤੇ ਬੇਫਿਕਾਰ ਜਾਤਿ ਦਾ ਜੀਵਜ਼ ਏ ਜੇਹੜਾ ਅਮਰ ਏ। ਤੁਂ ਆਂ ਉਸੀ
ਮਾਰਨੇ ਆਸਟੈਂਕਿਨੀ ਪਕਕੀ ਨੰਡ ਰਖਗੀ ਓਂ ਤੇ ਕਦੇ ਬੀ ਨਹੀਂ ਮਹੀਨੀ ਸਕਦਾ ਏ। ਏ ਚਿਨ੍ਤਾ
ਤੁਂ ਕਿਨੀ ਕੁਰੈਂਦੇ! ਤੁਂ ਮਾਨੁ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪੀ ਲੈਹ-ਲਾਹੁਦੇ ਖੇਤਰੇ ਚ ਐਨੂੰ ਆਲਾ ਲੇਖ
ਬਰਸਿਏ ਤੁਨੇ ਗੀ ਜੋਆਡੀ ਦਿੰਨੀ ਏ। ਤੁਂ ਸਾਰੇ ਦੀ ਅਨੱਤਰਾਤਮਾ ਚ ਖੁਫਿਆ ਧਨੈ ਆਲ
ਲੇਖਾ ਛਾਪੀ ਰੌਹਨੀ ਏ। ਏ ਚਿਨ੍ਤਾ, ਸਚੋਂ ਗੈਂ ਤੁਂ ਬੱਡੀ ਚਲਾਕ, ਇਥਾਹੁਰ ਤੇ ਚੰਚਲ ਏ
ਇਸੈ ਆਸਟੈਂਦੁ ਬੁਝਿ, ਮਨੀਧਾ, ਮਤਿ ਤੇ ਚਿਨ੍ਤਾ ਬਗੈਰਾ ਕਿਨੇ ਨਾਏ ਕਨੇ ਮਥੂਰ ਏ।

ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੁਨ੍ਦੀ ਚਿਨ੍ਤਾ ਦੇ ਵਾਰੇ ਚ ਏ ਵਾਖਾਂ ਸੋਲਾਂ ਆਨੇ ਵਰੀ ਤੇ ਸ਼ਹੇਈ ਏ
ਚਿਨ੍ਤਾ ਸ਼ਹਾਡੀ ਜਿੰਨੀ ਸਹਾਯਕ, ਮਦਦਗਾਰ ਤੇ ਮਿਤਰ ਏ ਤੁਨੀ ਗੈ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਬੀ। ਏ ਮਿਤਰ ਰ
ਚ ਅੱਖੇ ਗੀ ਤੁਨਤਿ ਆਲੇ ਪਾਸੇ ਲੇਈ ਜਨਵੀ ਏ। ਅਸ ਤੁਲਾਂ ਸੰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪਨੇ ਲਾਗ
ਪਾਸੇ ਬਦਵੇ - ਬਦਵੇ ਅਪਨੀ ਮੰਜਲ ਹਾਸਲ ਕਰੀ ਲੈਨੇ ਆਂ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਰੂਪੀ ਚ ਏ ਅੱਖੇ ਗੀ ਤਵਾ
ਆਲੇ ਪਾਸੇ ਲੇਈ ਜਨਵੀ ਏ। ਏ ਤੁਲਾਂ ਕੇਈ ਮਾਨਸਕ ਬਮਾਰਿਆਂ ਲਾਈ ਜਨਵੀ ਏ। ਕੇ
ਬਾਰੀ ਏ ਮਾਨੁ ਗੀ ਮਾਨਸਕ ਤੇ ਜਾਨ-ਲੇਵਾ ਗਮ ਲਾਈ ਉਸੀ ਸੌਟੀ ਦਾ ਸ਼ਕਾਰ ਬੀ ਬਨ
ਦੇਣੇ ਚ ਸਹਾਯਕ ਹੋਣੀ ਏ। ਇਥੋਂ ਕਿ ਕਿ ਪਰੀ ਤੇ ਨਿਦੁਲੀ ਪਾਨੇ ਕਿਰਕੀ ਦੀ
ਨਿਤ ਸਾਲੁ ਤੀਕਾਈ ਦੀ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਵਿਦਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਪਢਨੇ ਦੀ ਚਿਨ੍ਤਾ ਚ ਮੇਹੁਨਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਤਾਂ ਓਂ ਮਤਾਹੈਨੈ
ਕਿਧਾਂ ਪਾਸ ਹੋਈ ਸਕਦਾ ਏ। ਜਾਂ ਕਿਧਾਂ ਚੰਗਾ ਦਰਜ (Division) ਲੇਈ ਸਕਦਾ ਏ। ਮਸਾਨ
ਤੌਰ ਪਰ—'ਕ' ਤੇ 'ਖ' ਨਾਂ ਆਲੇ ਵਿਦਾਈ ਛਾਤ੍ਰਾਵਾਸ ਚ ਇਕੱਕੇ ਕਮਰੇ ਚ ਰੌਹਦੇ ਨ।
ਅਪਨੇ ਮਤਾਹੈਨੈ ਦੀ ਚਿਨ੍ਤਾ ਚ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਮੇਹੁਨਤ ਕਰਦਾ ਏ। ਉਸੀ ਇਸ ਚਿਨ੍ਤਾ

ਗਾਨ-ਪਾਨ, ਸੌਨ-ਬੌਹੁਨ ਸਵ ਕਿਸ ਭੁਲੀ ਜਨਦਾ ਏ, ਪਰ 'ਖ' ਖੁਲਿਵਾ ਨੀਂਦਰਾ ਸੌਨਾ
ਏ। ਉਸੀ ਪਢਨੇ ਦੀ ਬਿਨਦੀ ਬੀ ਚਿਨ੍ਤਾ ਨਹੀਂ ਏ। ਜਾਂ ਓਂ ਨਕਲ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਪਰ ਪਢਨੇ ਦੇ ਵਾਰੇ
ਚ ਬੱਡਾ ਗੈ ਲਾਪਰਵਾਹ ਏ। ਜਾਂ ਕੀ ਜੇ ਉਸਦਾ ਸੁਭਾ ਗੈ ਅਨੁਸਥ ਏ। ਨਤੀਜਾ ਏ ਹੋਂਦਾ ਏ
ਜੇ ਜਿਸਲੈ ਮਤਾਹੈਨੈ ਆਂਦੀ ਏ ਤਾਂ 'ਕ' ਖੂਬ ਦਿਲ ਖੋਲਿਏ ਲਿਖਦਾ ਏ ਪਰ 'ਖ' ਮੁਸ਼ਕਲ
ਕਾਨੇ ਅਦੂਦਾ ਸਮਾਂ (Time) ਬਤਾਈ ਨਸ਼ਨੇ ਦੀ ਕਰਦਾ ਏ। ਜਿਸਲੈ ਮਤਾਹੈਨੈ ਦਾ
ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਏ ਤਾਂ 'ਕ' ਅੱਛੇ ਅੰਕ ਲੇਈ ਪਾਸ ਹੋਈ ਜਨਦਾ ਏ। ਉਸੀ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇਆ
ਗੁਵਾਰਕਾਂ ਤੇ ਬਾਹੁ-ਬਾਈ ਤੇ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਮਿਲਨ ਲਗਦੀ ਏ। ਉਸਦਿਏ ਖੁਲਿਏ ਦਾ ਠਕਾਨਾ ਨਹੀਂ
ਹੋਵਾ ਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੈ ਨਹੀਂ ਜੇਕਰ ਓਂ ਬੀ। ਏ ਪ੍ਰਥਮ ਵਰਂ ਚਾ ਜਾਂ ਅਨੱਤਮ ਵਰਂ ਚ ਅੱਛੇ
ਅੰਕ ਲੇਈ ਪਾਸ ਹੋਂਦਾ ਏ ਤਾਂ ਉਸੀ ਅੱਗੋਂ ਵਾਖਾਂ ਵਿਅਕਾਸ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਸੀਟਾ ਵੀ ਬੀ
ਗੈ ਹੋਈ ਜਨਦੀ ਏ। ਇਸ ਦੇ ਥਮਾਂ ਉਲਟ 'ਖ' ਹੋਰ ਅਪਨਾ ਸਸੋਸੇ ਦਾ ਸੁਹੂਲੇ ਲੇਈ ਚੁਪ-
ਚੀਤੇ ਵੇਈ ਜਨਦੇ। ਉਸੀ ਘਰੈ ਆਲੋਂ ਥਮਾਂ ਨੁਕੈਰਾਂ ਤੇ ਸਜਜਨੋਂ - ਸਰਬਨਿਧਿਆਂ ਥਮਾਂ ਹਾਸੋ-
ਹਾਸਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਾਰੀਕੇ ਤੇ ਦੁਹਸਨੇ ਥਮਾਂ ਤਾਨੇ - ਮੀਨੇ ਗੈ ਥਹੋਂਦੇ ਨ। ਉਸਲੈ ਉਸੀ ਬੀ ਅਪਨੇ
ਮਾਲਿਆਲ ਦੇ ਵਾਰੇ ਚ ਚਿਨ੍ਤਾ ਲਗਦੀ ਏ ਪੁਰ ਕੁਝੁੰ, ਕਦੇ ਓਂ ਚਿਨ੍ਤਾ ਬਲ-ਦਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਨੁਕਸਾਨ
ਹੋ ਹੋਈ ਏ। ਉਸਲੈ ਦੀ ਚਿਨ੍ਤਾ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਚ ਮੋਹੂ - ਬਿਨਦੂ (Turning point)
ਗੀ ਜਨੀ ਜਨਵੀ ਏ। ਏਦੇ ਪਰੰਤ ਓਂ ਬੱਡਾ ਮੇਹੁਨੀ ਵਿਨੀ ਅਪਨਾ ਜੀਵਨ ਸੁਧਾਰੀ ਲੈਂਦਾ ਏ।

ਚਿਨ੍ਤਾ ਸ਼ਹਾਡੀ ਉਸਲੈ ਤਕ ਗੈ ਮਿਤਰ ਏ ਜਿਸਲੈ ਤਕ ਓਂ ਸ਼ਹਾਡੇ ਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ
ਹੋ ਹੋਏ ਜਨਵੀ ਏ ਧਨੀ ਅਸ ਉਸਦੇ ਭਲੇਆਂ ਗੁਲਾਮ ਵਿਨੀ ਜਨੇ ਆਂ। ਉਸਲੈ ਓਂ ਸ਼ਹਾਡੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਪਰ ਕੇਈ ਬਮਾਰਿਆਂ ਕਨ੍ਨੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਦੀ ਏ। ਦਿਲ - ਫੇਲ (Heart failure) ਜਨੇਇਆਂ
ਬਮਾਰਿਆਂ ਲਗੀ ਜਨਵੀਆਂ ਨ। ਚਿਨ੍ਤਾ ਦਾ ਏ ਰੂਪ ਬੱਡਾ ਗੈ ਮਧਿਕਾਰ ਏਤੇ ਬੜੀ ਗੈ—
ਚਿਨ੍ਤਾ ਕੀਵੀਏ।

ਇਕ ਬੇਕਾਰ ਗਬਰੂ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਕਸਮੈ - ਕਾਜੈ ਆਸਟੈਂਚ ਚਰਾ ਦਾ ਨਿਕਲਦਾ ਗੈ ਸਵ ਥਮਾਂ
ਪੱਥਰ ਚਿਨ੍ਤਾ ਦਾ ਸ਼ਕਾਰ ਹੋਂਦਾ ਏ ਪਰ ਫੀ ਬੀ ਓਂ ਇਸਦੇ ਸ਼ਹਾਰੇ ਗੈ ਓਂ ਸੰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਏ।
ਜੇਹੜਾ ਉਸੀ ਮੰਜਲ ਤਕ ਪਜਾਈ ਦਿਨਦਾ ਏ। ਜੇ ਉਸੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲਨੇ ਦੀ ਥੀਓਡੀ ਬੀ
ਗੈ ਹੋਏ ਤਾਂ ਚਿਨ੍ਤਾ ਉਸਦੇ ਆਸਟੈਂਚ ਵਰਦਾਨ ਸਾਬਤ ਹੋਣੀ ਏ। ਜੇ ਉਸੀ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੈ
ਗੈ ਤਾਂ ਚਿਨ੍ਤਾ ਉਸੀ ਕੁਤਰਨ ਲਗੀ ਪੌਂਡੀ ਏ। ਉਲਈ ਸਾਡੇ ਪਾਲੁ ਲਿਆਰਾ ਕੇਂਦੀ ਕਾਰੀ
ਨਹੀਂ ਆਂਡੀ ਏ। ਆਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਣ ਕੁਤਰਨ ਲਿਆਰ ਲਿਆਰ।
ਇਕ ਸਚਾ ਕਹੀਮ ਜਾਂ ਡੱਕਟਰ ਅਪਨੇ ਰੋਗੀ ਵੀ ਬਮਾਰੀ ਵੀ ਚਿਨ੍ਤਾ ਚ ਨਾਂ ਦਿਨੋਂ
ਚੰਨੇ ਕੇਈ ਸਕਦਾ ਨਾਂ ਰਾਤੀਂ ਸੇਈ ਸਕਦਾ ਏ। ਇਕ ਵਿਜਾਨਕ ਅਪਨੇ ਆਵਿਕਾਰ ਦੀ
ਕਾਮਯਾਬੀ ਵੀ ਚਿਨ੍ਤਾ ਚ ਖਾਨ - ਪੀਨ, ਸੌਨ - ਬੌਹੁਨ ਸਵ ਭੁਲੀ ਜਨਦਾ ਏ। ਅਪਨੀ ਕੁਝੀ
ਆਸਟੈਂਚ ਵਰ ਤੁਲਨੇ ਲੇਈ ਇਕ ਮਾਨੁ ਗੀ ਜੇਡੀ ਚਿਨ੍ਤਾ ਹੋਣੀ ਏ ਪੁਰਸਾਦ ਬਖਾਨ ਉਏ ਕਾਰੀ ਸਕਦਾ
ਗੈ। ਚੁਨਾਵ ਲਿਆਰ ਆਲੇ ਮਦਵਾਰ ਗੀ ਚੁਨਾਵ ਜਿਤਨੇ ਆਸਟੈਂਚ ਜੇਡੀ ਚਿਨ੍ਤਾ ਹੋਣੀ ਏ ਓਹ ਹੋਰ
ਗੀ ਧਨੀਖੀ ਹੋਣੀ ਏ। ਇਕ ਪਾਸੈ ਚੁਨਾਵ ਜਿਤਨੇ ਦੀ ਚਿਨ੍ਤਾ ਤੇ ਦੁਏ ਪਾਸੈ ਚੁਨਾਵ
ਗੀ ਜਾਨ ਵੀ ਸਮਾਵਨਾ ਕਨੇ ਹੋਣੇ ਆਲੀ ਗਮ ਲਾਨੇ ਆਲੀ ਚਿਨ੍ਤਾ, ਤ੍ਰਿਏ ਪਾਸੈ ਚੁਨਾਵ ਜਿਤਨੇ
ਪਰ ਲੋਕੋਂ ਥਮਾਂ ਸ਼ਕਾਤ ਤੇ ਫੁਲਿੰ ਵੇਹਾਰੇ ਨੇ ਲਵੇਨੇ ਦੇ ਸੁਖਨੇ ਕੋਲਾ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਈ ਇਸਦੇ
ਕੋਈ ਨਿਰਾਸ ਅਖਿਆਨ ਲਿਆਰ। ਤ੍ਰਿਏ ਕੋਈ ਨੇਹੀਂ ਕੇਂਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਨੀ ਵੇਹਾਰੇ। ੩੨੧, ੩੧

ੴ ॥ ੧੨੫੬ ॥ ੩੪ ॥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੁਰਖੁ ਨੂੰ ॥ ੫੮।੧੩ ॥

ੴ ਤ੍ਰਿਲੀਖਿ ॥ ੫੨੨੬ ॥ ਸੁਲੋਕੈ ਟਾਵਾਕੁ ਪੁਰਖੁ ॥ ੫੮੨੯ ॥ (੩)

ਮੁਤਾਬਕ ਇਨਤਜਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਚਿੱਨਤਾ ਤੇ ਫਿਰੀ ਚੁਨਾਬ ਜਿਤਨੇ ਦੇ ਪਰੈਣਤ ਸਥਾਨੇ ਥਮਾਂ ਬਦ ਮਨੀ ਬਨਨੇ ਦੀ ਸੱਨੌਹੀ ਚਿੱਨਤਾ । ਸਪ਷ਟ ਏ ਜੇ ਇਕ ਅਸੰਸੰਭਲੀ ਦੇ ਮੇਦਾਵਾਰ ਦੀ ਚਿੱਨਤਾ ਦੇ ਕੋਈ ਰੂਪ ਹੋਵੇ ਨ—ਤਾਹ ਪੈਂਦਾ ਕਰਨੇ ਆਲੇ ਬੀ ਤੇ ਮਸ਼ਤੀ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਭਰੀ ਦੇਨੇ ਆਲੇ ਬੀ ।

ਕਵਿਏਂ ਤੇ ਗੀਤਕਾਰੇਂ ਵਿਰਹਸਿਏਂ ਦੀ ਵਿਰਹਾਵਸਥਾ ਚ ਹੋਣੇ ਆਲੀ ਚਿੱਨਤਾ ਦਾ ਅਵਡਾ ਸਾਰੰਖ ਚਿਤ੍ਰਣ ਕੀਤੇ ਦਾ ਏ । ਵਿਰਹਣੀ ਜਾਂ ਵਿਰਹੀ ਬੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਗੀ ਮਿਲਨੇ ਦੀ ਚਿੱਨਤਾ ਚ ਸੁਕਿਕਾਏ ਲਕਕਡੀ ਹੋਈ ਜਨਦਾ ਏ । ਓ ਉਸਲੈ ਅਪਨੇ ਸਨੇਹ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਤੋਡੀ ਪਜਾਨੇ ਆਸਟੈ ਬਦਲੇ, ਕਵੂਤਰੇ ਤੇ ਬਹਾਏਂ ਤਕ ਗੀ ਫੁਤ ਬਨਾਇਥੈ ਮੇਖਨੇ ਆਸਟੈ ਤਾਰ ਹੋਈ ਜਨਦਾ ਏ । ਕਾਲਦਾਰ ਦਾ ਮੈਂਦ ਦੂਰ ਤੇ ਰੱਕੇ ੨੭ ਪੁਰਖਾਂ ਦੁਕਾਨ ਦੀ

ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿ ਕੁਣਣ ਤੇ ਰਾਧਾ ਗੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮਨਿਯੈ ਵਿਰਹੀ ਲੋਕੋਂ ਦੀ ਵਿਧੋਗਾ-ਵਸਥਾ ਚ ਹੋਣੇ ਆਲੀ ਚਿੱਨਤਾ ਦਾ ਇਨੋਂ ਅਕਥਰੇਂ ਚ ਕਿਨਨਾ ਸੋਹੜਾ ਤੇ ਸਨਖਾ ਰੂਪ ਬਖਾਨ ਕਰਦਾ ਏ ।

ਬੈਤ੍ਰ ਚਿੱਤ ਬਿਚਚ ਲਗੀ ਏ ਚਿੱਨਤਾ, ਕਿਸਨੂੰ ਹਾਲ ਸਨਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਮੋਹਨ ਕੱਠੇ ਕਿਚ ਮਥਰਾ ਦੇ, ਕਿਸਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਵਾਂ ਮੈਂ ॥

ਇਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਗੀ ਪਾਨੇ ਦੀ ਚਿੱਨਤਾ ਚ ਵਧਾਕੁਲ ਤੇ ਪਰੇਝਾਨ ਹੋਈ ਜਨਦਾ ਏ । ਡਰ, ਤਾਹ, ਭਾਕਕ, ਆਲਸ ਉਸ ਥਮਾਂ ਖਵਰੈ ਕਤਾਂ ਨਸੀ ਜਨਦੇ ਨੇ ॥ ਉਸਦੇ ਚ ਨੋਖੀ ਸ਼ਕਿਤ ਉਭਵੀ ਜਨ੍ਦੀ ਏ । ਓ ਉਸਲੈ ਕੌਠੇ, ਕੁਣਧਾਂ ਰੇ ਭਲਲ - ਬਾਡੁ ਰੁਕ ਟਪੀ ਜਨਦੂ ਏ । ਜੇ ਆਂ ਕੁਇਆ ਗੀ ਪੁਲੁ ਜੱਦੂ ਕਰੁ ਤ ਤਕੇ ਤੋ ਪਾਲਣਦ੍ਵਾਰਾ ਤ ਜਕਰਾਂ ਤ ਆਲ

ਅਧਿਆਤਮਕ ਵਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਚ ਆਇਥੈ ਚਿੱਨਤਾ ਚਿੱਤਨ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਣ ਕਰੀ ਲੈਂਦੀ ਏ ਤੇ ਵੇਦਾਨਤ ਤੇ ਜਾਨ ਮਾਰ੍ਗ ਦਾ ਕੇਨ੍ਦਰ ਕਿੰਨ੍ਦੂ ਬਨੀ ਜਨ੍ਦੀ ਏ । ਧੋਗਦਰਸਨ ਦੇ ਇਸ ਪੈਂਹ੍ਲੇ ਸੂਤ੍ਰ 'ਧੋਗਦਿੱਤ ਵੱਤਿ ਨਿਰੋਧ:' ਜਿਨੇ ਚਿਤ ਵੱਤਿਏਂ ਗੀ ਰੋਕਨੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਚ ਆਖਿਧੈ ਧੋਗ ਦਾ ਸਵਲੁ ਦੱਸੇ ਦਾ ਏ ਚਿੱਤਾ ਬੀ ਉਨ੍ਦੇ ਚਾ ਇਕ ਏ । ਇਸ ਨੇ ਇਕ ਕਾਰੀਮੈ ਚਿੱਤਾਲ ਕੇਂਦ੍ਰ ਤੇ ਦੁਰਨਿੰਜ ਕੁਝੀਂ ਹੁਕ ਕੁਝੀਂ ਤਲਕਲੀਂ

ਅਪਨੇ ਚਿੱਤਨ ਰੂਪ ਚ ਆਇਥੈ ਏ ਚਿੱਤਾ ਇਕ ਪਵਿਤਰ ਸ਼ਕਿਤ ਬਨੀ ਜਨ੍ਦੀ ਏ । ਇਕ ਜਾਨੀ ਦੀ ਚਿੱਨਤਾ ਜਿਸਲੈ ਚਿੱਤਨ ਦਾ ਰੂਪ ਅਖਲਧਾਰ ਕਰਦੀ ਏ ਤਾਂ ਆਂ ਛੁਡੀ ਬੁਢਿ ਦਾ ਗੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਸ਼ੇ ਬਨੀ ਜਨ੍ਦੀ ਏ ॥ ਮਨ ਕਨੇ ਉਸਦਾ ਸਰਵਾਂਥ ਗੈਣਾ ਗੈ ਨਈ ਰੇਈ ਜਨਦਾ ਬਲਿਕ ਮਨ ਉਪਾਂ ਉਸਦਾ ਅਧਕਾਰ ਬੀ ਹੋਈ ਜਨਦਾ ਏ । ਉਸਲੈ ਬ੍ਰਹਮ - ਜਾਨੀ ਗੀ ਲੋਕ ਬ੍ਰਹਮ - ਚਿੱਤਨ ਚ ਲੀਨ ਆਖਦੇ ਨ । ਇਸ ਰੂਪ ਚ ਆਈ ਦੀ ਚਿੱਨਤਾ ਮਾਨੁ ਦੀ ਸ਼ਕਿਤ ਘਟਾਂਦੀ ਨਈਂ ਬਲਿਕ ਬਦਾਂਦੀ ਏ । ਇਥੈਂ ਨੇਈ ਚਿੱਨਤਾ ਅਭਿਆਪ ਨਈਂ ਬਲਿਕ ਵਰਦਾਨ ਹੋਣ੍ਦੀ ਏ । ਓ ਮਾਨੁ ਦਾ ਹਾਸ ਨਈਂ ਬਲਿਕ ਬਕਾਸ ਕਰਦੀ ਜਨ੍ਦੀ ਏ । ਦੁਏਂ ਸ਼ਬਦੋਂ ਚ ਅਸ ਬ੍ਰਹਮ ਚਿੱਤਨ ਆਲੀ ਚਿੱਨਤਾ ਗੀ ਚਿੱਨਤਾ ਵਾਂ ਸ਼ੋਧਿਤ ਰੂਪ ਆਖਵੀ ਸਕਨੇ ਆਂ । ਜੇਡੀ ਚਿੱਨਤਾ ਅਪਨੇ ਅਨਵੋਥੇ ਰੂਪ ਇਚ ਮਾਨੁ ਆਸਟੈ ਇਕ ਵਧਾਨੀ ਜਾਂ ਬਮਾਰੀ ਏ, ਤਥੈ ਅਪਨੇ ਸ਼ੋਧਿਤ ਰੂਪ ਚ ਮਾਨੁ ਆਸਟੈ ਵਰਦਾਨ ਬਨੀ ਜਨ੍ਦੀ ਏ ॥ ਇਥੀ ਸੀ ਮਨਿਕਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਚਿੱਨਤਾ ਬੀ ਅਪਨੇ ਸਂਸ਼ੋਧਿਤ ਰੂਪੈ ਚ ਗੀ ਆਨ੍ਦੀ ਏ ਤੇ ਉਸੀ ਬੀ ਅਸ ਈਵੇਂ ਚਿੱਤਨ ਦਾ ਗੈ ਨਾਂ ਦਿੱਨੇ ਆਂ ਭਾਏ । ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਖੇਤਰ ਬੁਢਿ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕ ਹਿਰਦੇ ਮਰਾ ਹੋਣ੍ਹਾ

(੫) ਤੇ ਚਿੱਤਨ ਰੀਲ ਜਾਨੀ ਗੀ ਗਮਾਵੈ ਅਤੇ ਗਮਾ

ਏ । ਓ ਚਿੱਤਾ ਚਿੱਤਨ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣ੍ਹ ਤੇ ਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਧਾਨ - ਮਰੀ ਹੋਣੀ ਏ । ਉਸਦਾ ਸਵਲੁ ਚੁਕ ਤੇ ਏਥਾਂ ਨਈਂ ਬਲਿਕ ਮੁਲਾਇ ਮੇਂ ਸਤਾ ਕਥਾ ਆਲਾ ਹੋਣਦਾ ਏ—ਕੀ ਜੇ ਜਾਨੀ ਬੇਹੁੰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਦਾ ਧਾਨ ਲਾਂਦਾ ਏ, ਪਰ ਭਕਤ ਅਪਨੇ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਅਗ੍ਰੇਂ ਗਾਂਦਾ-ਗਜਾਵਾ, ਨਚਦਾ ਤੇ ਕੀਤੇਨ ਕਰਿਧੈ ਇਕ ਜੀਖਾ ਸਮਾਂ ਵਨੀ ਦਿੰਦਾ ਏ । ਭਕਤ ਅਪਨੇ ਇਛਦੇਵ ਜੀ ਭਗਵਾਨ ਗੀ ਮਿਲਨੇ ਦੀ ਚਿੱਨਤਾ ਚ ਬਾਂਚਰਾ ਹੋਏਂ ਕਿਰਦਾ ਏ—ਅਪਨੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ, ਜੇ ਬੇਹੁੰ ਜਾ ਮਸ਼ਤੀ ਚ ਭਰਿਧੈ ਵਿਰਹੁ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਂਦਾ ਏ । ਓ ਚਿੱਨਤਾ ਉਸੀ ਇਕ ਸਮਾਰੰਗ ਦੀ ਗੀਤੀ ਸਥਾਨ ਪਰ ਪਜਾਈ ਦਿੰਦੀ ਏ । ਕਦੋਂ - ਕਦੋਂ ਭਕਤ ਅਪਨੇ ਭਗਵਾਨ ਗੀ ਮਿਲਨੇ ਦੀ ਚਿੱਤਾ ਚ ਇਨ੍ਹਾ ਆਸਮ - ਵਿਭੌਰ ਹੋਈ ਜਨਦਾ ਏ ਜੇ ਆਪ - ਸੁਹਾਰਾ ਰੌਜ਼ ਲਗੀ ਪੈਂਦਾ ਏ । ਸੁਸਾਨ ਜਾਂ ਪੈਂਦਾ ਏ ਤੇ ਨਚਵਨ ਲਗੀ ਪੈਂਦਾ ਏ ।

ਇਥ ਚਾਲੀ ਸਪ਷ਟ ਏ ਜੇ ਚਿੱਨਤਾ ਮਾਨੁ ਆਸਟੈ ਵਰਦਾਨ ਬੀ ਏ ਤੇ ਅਭਿਆਪ ਬੀ, ਸਹਿ ਕੀ ਏ ਤੇ ਸੁਹੋਲਤਾ ਬੀ, ਉਤਸਾਹ ਬੀ ਏ ਤੇ ਨਿਸ਼ਮੋਭਾਨੀ ਬਾ ॥ ਆਂਹੋਂ ਹੁਕੁਮੁਕੁ ਕੀ ਨੀਂ, ਤੇ ਕਿਨਾਰਾ ॥ ਇਥ ਗੀ ਜਾਂਸੀ ਬਾ ਕਾਰਣ ਏ ਤੇ ਜੇਕਰ ਅਮੂਰ-ਰੂਪ ਏ ਤੋਂ ਅਸਰਤਾ ਦੀ ਨੀਂਦ ਬੀ ।

ਅੰਨ੍ਤ ਰੀਲ ਦੀ ਸੁਫਲੀ ਦੁਰਘਰੂ ਦੇ ਕੌਜੇਂ, ਕਿਸਾਨ ਦੁਕਾਂ ਦੀ
ਜਾਨਾ ਬੁਲਾ ਦੁਕਾਂ ਦੀ ਸੁਫਲੀ ਦੇ ਕੌਜੇਂ, ਜੇ ਅਧਿਕ ਤੁਹਾ-ਤੁਹਾ
ਵੀ ਭੁਲੀ ਗੇ ਦੁਕਾਂ ਦੇ ਕੌਜੇਂ, ਜੇ ਉਸੀ ਦੁਕਾਂ ਵਿੰਚੀ ਤੁਹਾ ਨੀਂਦ ਦੀ ਤੁਹਾਨ
ਸਮੇਂ ਦਾ ਫੇਰ ॥ ੨੧੪ ॥ ਦੇ ਅੰਨ੍ਤੇ ਫੜ ਗੁੰਡੀ ਰੂਪਾਂ ॥

ਪੈਹ ਲਕਾਰੁ ਚ ਚਿੱਟੇ ਦੇ ਸਾਬ ਜੀ ਗੀ ਅਪਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਭੁਲਤੀ ਗੇਵੇ ਹੈ—ਜਦੂੰ ਕ ਓਸੀ ਵੀ ਜਾਂ ਗੀ ਜੀਂ ਬੀ ਬੀ ਜੀਂ ਜੀਂ ਜੀਂ ਹੈ । ਰਾਤੀਂ ਪਫੇ ਆਸਟੈ ਦਿਧਾ ਬਾਲਨੇ ਗੀ ਤੇਲੈ ਵਾ ਬੀ ਸਹਿਤਾ ਨੇਹਾ । ਓ ਲਧਾਲੀ ਬਾਲਿਧੈ ਅਪਨੇ ਸਥਕ ਰਟਦੇ । ਹੁਨ ਓ ਤਸੀਲਦਾਰ ਨ ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਂ ਦੇ ਚਿੱਟੇ ਗੀ ਚੇਤਾ ਕਰਨੇ ਵੀ ਬੇਹੁੰ ਤੁਨ੍ਹੇ ਕਾਣ ਨਈ । ਓਕਡੇ ਗ੍ਰਾਂ ਲੋਕ ਬੀ ਭੁਲੀ-ਭੁਲੀ ਮਾਂ ਬੁਲੀ-ਭੁਲੀ

ਜੇ ਹੀ ਇਕ ਵਜੂਂ ਰੀਜ ਤਥੀਲਾ ਫ਼ਰਧਾਵ ਲੇਇੁੰ ਜਨ੍ਹੇ ਹੈ । ਪਰ ਸਾਬ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ । ਜੀ ਵਜੂਂ ਰੀਜ ਇਕ ਹੋਗੇ ਪਰ ਬੋਹੁੰ ਬੀ ਏਠ ਬੇਇੰ ਤਸੀਲਦਾਰ ਸਾਬ ਗੀ ਡੀਕਦਾ ਜੇ ਤਜ ਵੱਡੀ ਸੀਤੀ-ਕੁਝੀ ਜੀਂ ਸਥਾਨ ਹਾਂਹੇ ਪਰ ਬੀ ਪੇਈ ਜਾ । ਪਰ ਕਿਸ ਅਰਥ । ਨਜਰ ਪੇਈ ਬੀ ਤਾਂ ਸਾਬ ਬੀ ਗੀ ਹੀ ਹੈ, ਇਸੀ ਬੀਨੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਗੈ ਨਈ ।

ਸਾਬਰ ਇਕ ਚਿੱਟ ਸਾਬ ਜੀ ਰਹੀ ਹੋਏ । ਤੇ ਬਜੂਗੇ ਦੀ ਤੁਨ੍ਹੇ ਨੈ ਭੁਤ ਬੀ ਹੋਈ ਗੇਵੈ । ਸਾਬ ਜੀ ਵੀ ਸਾਮੇ ਸਹਿ ਵਸੇ ਹੋ ਹਾਥ ਕਾਗੜੇ ਤੇ ਧਾਖੇਂ—“ਚਾਚੂ ਜੀ, ਤੁਸੋਂ ਕੌਈ ਕਸ਼ ਬੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਕਾਨੂੰ ਕੁਝੀ ਜੀਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।”

ਲੁਧਾਨੀ ਨੇ ਹੁਲਿਸਧੇ ਬਾਖੇਂ—“ਮੈਂ ਲਕਲ ਬਾਰੀ ਮਿਲਨੇ ਦੀ ਕੋਝਟ ਕੀਤੀ ਹੋਗ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਕੀਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ॥ ਰੀਜ ਮੈਂ ਤੁਸੀਂ ਬੀਂਬੀ ਏਠ ਕਾਡੋਇੰ ਆਂਦੇ-ਜਨ੍ਹੇ ਨਮਸ਼ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਕੀਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ॥”

ਸਾਬ ਜੀ ਬੀਨੀ—“ਚਾਚੂ! ਤਜ ਵਿਨੇ ਚਾਚੂ ਮਿਗੀ ਬੋਹੁੰ ਬੀ ਨਈਂ ਹੀ ਲਕਵੀ, ਫੀ

ਗੁਰੂਂ ਹੀ ਲਕਵੀ ॥”